

ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๑. อักษรที่เหลืออกจากสระชื่ออะไร ๆ แปลว่าอย่างไร ๆ มีเท่าไร ๆ แบ่งเป็นกี่พวก ๆ อะไรบ้าง ๆ
๒. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ วิทุนคัม, อภินนุทนต์ ตัดและต่ออย่างไร ๆ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
  - ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ๆ
  - ข. อะไรเรียกว่าการันต์ ๆ
  - ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๆ
  - ฅ. เอต, สพพ จัดเป็นศัพท์นามชนิดไหน ๆ
  - ง. ปัจจัยนั้น ลงที่ไหน ๆ เป็นเครื่องหมายอะไร ๆ
๔. ในอาขยาดนั้น ท่านแบ่งกาลที่เป็นประธาน และแบ่งกาลให้ละเอียดไว้ อย่างไรบ้าง ๆ
๕. ในกริยาภิกถ์ แบ่งกาลไว้เท่าไร ๆ อะไรได้บ้าง ๆ กมุกกาโร ลงปัจจัยอะไร เป็นรูป และสาธนะอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ๆ
๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าอภัยยิภาวสมาส ๆ และอภัยยิภาวสมาสนั้น มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ ปจฺจกตฺ, อชฺชตฺ จัดเป็นอย่างไร ๆ
๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ สาकुณโก, เมธาวิ, ปญจโม แปลว่าอย่างไร ๆ ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตฺถิตไหน ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. อักขระที่เหลือจากสระ ชื่อพยัญชนะ ๗ แปลว่า ทำเนื่อความให้ปรากฏ ๗ มี ๓๓ ตัว ๗ แบ่งเป็น ๒ พวก คือ วรรณค ๑ อวรรณค ๑ ๗
๒. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑ ปกติ ๑ สณฺโณโค ๑

วิทูนุคฺคํ ตัดเป็น วิทูนฺ + อกฺคํ เมื่อมีสระหรือพยัญชนะอยู่เบื้องหลัง
ลบนิกคหิตซึ่งอยู่หน้าได้บ้าง ต่อเป็น วิทูนุคฺคํ ๗

อภินนฺทฺนฺตฺติ ตัดเป็น อภินนฺทฺ + อติ นิกคหิตอยู่หน้า ลบสระเบื้อง
ปลายได้บ้าง หรือ นิกคหิตอยู่หน้า ลบสระเบื้องปลาย แปลงนิกคหิต
เป็น น ต่อเป็น อภินนฺทฺนฺตฺติ ๗
๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้
  - ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ จัดเป็น นามนาม ๗
  - ข. สระที่สุกดแห่งศัพท์ เรียกว่า การันต์ ๗
  - ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่า สังขยา ๗
  - ฌ. เอต เป็นนิยม วิเสสนศัพท์นาม, สพฺพ เป็นอนิยม วิเสสนศัพท์นาม ๗
  - ง. ปัจจัยนั้น ลงท้ายนามศัพท์ เป็นเครื่องหมายวิภัตติบ้าง ลงท้ายธาตุ
เป็นเครื่องหมายกริยาบ้าง ๗
๔. ในอาขยาดนั้น ท่านแบ่งกาลที่เป็นประธานไว้ ๓ คือ กาลที่เกิดขึ้น
จำเพาะหน้า เรียกว่า ปัจจุบันกาล ๑, กาลล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกาล ๑,
กาลยังไม่มาถึง เรียกว่า อนาคตกาล ๑ ๗ กาลทั้ง ๓ นั้น ท่านแบ่งให้ละเอียด
ออกอีก ดังนี้

ปัจจุบันกาล จัดเป็น ๓ คือ ปัจจุบันแท้ ๑, ปัจจุบันใกล้เคียงอดีต ๑, ปัจจุบันใกล้เคียงอนาคต ๑ ฯ

อดีตกาล จัดเป็น ๓ คือ ล่วงแล้วไม่มีกำหนด ๑, ล่วงแล้ววานนี้ ๑, ล่วงแล้ววันนี้ ๑ ฯ

อนาคตกาล จัดเป็น ๒ คือ อนาคตของปัจจุบัน ๑, อนาคตของอดีต ๑ ฯ

๕. ในกิริยาภิกค์ แบ่งกาลที่เป็นประธานไว้ ๒ คือ ปัจจุบันกาล ๑, อดีตกาล ๑ ฯ กาลทั้ง ๒ นั้น แบ่งให้ละเอียดออกอีก ดังนี้ ปัจจุบันกาล จัดเป็น ๒ คือ ปัจจุบันแท้ ๑, ปัจจุบันใกล้เคียงอนาคต ๑, อดีตกาล จัดเป็น ๒ คือ ล่วงแล้ว ๑, ล่วงแล้วเสร็จ ๑ ฯ

กมฺมกาโร ลง ณ ปัจจัย เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ วิเคราะห์ว่า กมฺมํ กโรตฺติ กมฺมกาโร ฯ

๖. สมาสที่มีอุปสัคหรือนิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่า อพยยิภาวสมาส ฯ มี ๒ อย่าง คือ อุปสคฺคปฺพโก, นิปาตปฺพโก ฯ

ปจฺจมาภตฺตํ เป็นนิปาตปฺพกะ, อชฺฌตฺตํ เป็นอุปสคฺคปฺพกะ ฯ

๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร, ตม, อียิสฺสก, อีย, อิกฺข ฯ

สาธุณิก แปลว่า ผู้มาซึ่งนงเป็นอยู่ ลง ณ ปัจจัย ในตรัตยาตัทถิต ฯ

เมธาวิ แปลว่า มีเมธา (มีปัญญา) ลง วิ ปัจจัย ในตทสสัตถิตัทถิต ฯ

ปญฺจโม แปลว่า ที่ ๕ ลง ม ปัจจัย ในปุรณตัทถิต ฯ